

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI  
W PRZYPADKU ZACHOWAŃ NIEPOŻĄDANYCH UCZNIA,  
FORMY ZAPOBIEGANIA I PRZECIWDZIAŁANIA**

---

**I. Procedura postępowania w przypadku agresji słownej (obgadywanie, wyśmiewanie, ośmieszanie, obrażanie, straszenie, grożenie i inne)**

1. Rozmowa z ofiarą i sprawcą przemocy przeprowadzone przez wychowawcę klasy, w przypadku jego nieobecności przez pedagoga szkolnego (diagnoza problemu).
2. Ustalenie sposobu rozwiązania problemu.
3. Wybór właściwej sankcji, którą poniesie sprawca w związku z przekroczeniem normy.
4. W przypadku powtarzania się zachowań niepożądanych odnotowanie zdarzenia w zeszycie kontaktów i zeszycie uwag, powiadomienie pedagoga szkolnego .
5. W sytuacjach szczególnie przykrych dla ofiary przemocy:
  - a) natychmiastowe wezwanie rodzica sprawcy w celu nawiązania współpracy i zmiany zachowania dziecka,
  - b) powiadomienie rodziców ofiary. Udzielenie dziecku wsparcia i pomocy pedagogiczno-psychologicznej.
  - c) powiadomienie pedagoga i dyrekcji szkoły,
6. W przypadku braku poprawy zachowania sprawcy i narastania problemu:
  - a) nawiązanie współpracy z rodzicami,
  - b) zorganizowanie zajęć (godzina wychowawcza, ścieżki przedmiotowe, zajęcia pozalekcyjne), podczas których zostanie zdefiniowany problem i wypracowany sposób radzenia sobie z nim w zespole klasowym,
  - c) objęcie dziecka zajęciami socjoterapeutycznymi,
  - d) wykonanie przez sprawcę pracy związanej z rodzajem zachowania (np. napisanie artykułu do szkolnej gazetki, wykonanie plakatu, gazetki ściennej).

## **II. Procedura postępowania w przypadku przemocy fizycznej (pobicie, kopanie, szarpanie, popychanie, plucie, podkładanie nogi i inne)**

1. Rozmowa z ofiarą i sprawcą przemocy przeprowadzona przez wychowawcę klasy, w przypadku jego nieobecności przez pedagoga szkolnego (diagnoza problemu).
2. Ustalenie sposobu rozwiązania problemu.
3. Wybór właściwej sankcji, którą poniesie sprawca w związku z przekroczeniem normy.
4. W przypadku powtarzania się zachowań niepożądanych odnotowanie zdarzenia w zeszycie kontaktów i zeszycie uwag, powiadomienie pedagoga szkolnego.
5. W sytuacjach szczególnie przykrych dla ofiary przemocy:
  - a) natychmiastowe wezwanie rodzica sprawcy w celu nawiązania współpracy i zmiany zachowania dziecka,
  - b) powiadomienie rodziców ofiary. Udzielenie dziecku wsparcia i pomocy pedagogiczno – psychologicznej,
  - c) powiadomienie pedagoga i dyrekcji szkoły,
6. W przypadku braku poprawy zachowania sprawcy i narastania problemu:
  - a) nawiązanie współpracy z rodzicami,
  - b) zorganizowanie zajęć (godzina wychowawcza, ścieżki przedmiotowe, zajęcia pozalekcyjne), podczas których zostanie zdefiniowany problem i wypracowany sposób radzenia sobie z nim w zespole klasowym,
  - c) objęcie dziecka zajęciami socjoterapeutycznymi,
  - d) wykonanie przez sprawcę pracy na rzecz klasy czy szkoły o charakterze związanym z rodzajem przejawianego zachowania lub społecznie użytecznych.
7. W przypadku ucznia – sprawcy czynu karalnego (lub czynu u dużym negatywnym wydźwięku społecznym):
  - a) niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły i pedagoga szkolnego,
  - b) ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,
  - c) przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi pod opiekę,
  - d) udzielenie ofierze wsparcia i pomocy pedagogiczno – psychologicznej,
  - e) powiadomienie rodziców uczniów – sprawcy oraz ofiary,
  - f) niezwłoczne powiadomienie policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, itp.) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana,
  - g) zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).

### **III. Procedura postępowania w przypadku wagarowania**

Jeśli wychowawca stwierdzi godziny nieusprawiedliwione w terminie statutowym, wówczas:

1. Przy jednorazowej sytuacji przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z rodzicem (może być to informacja telefoniczna) i rozmawia z uczniem po jego powrocie do szkoły.
2. Przy kolejnych nieobecnościach wychowawca pisemnie zawiadamia rodzica poprzez zeszyt kontaktów i zaprasza go do szkoły celem omówienia problemu w obecności pedagoga i ucznia.
3. Przy braku poprawy oraz wyczerpaniu wszelkich działań ze strony wychowawcy w kontaktach z rodzicem, poinformowanie dyrektora szkoły o problemie.
4. Dyrektor powiadamia oficjalnie rodziców w formie pisemnego upomnienia o niedopełnianiu obowiązku posyłania dziecka do szkoły oraz o prawnych konsekwencjach i powiadamia policję.
5. W dalszym toku następuje powiadomienie Wydziału Oświaty i Sądu Rodzinnego (w zależności od sytuacji), o rażącym zaniedbaniu rodziców względem dziecka oraz wszczęcie postępowania egzekucyjnego.
6. W sytuacji kiedy nauczyciel poweźmie informację o samowolnym opuszczeniu przez ucznia zajęć szkolnych powinien:
  - a) bezzwłocznie telefonicznie powiadomić o tym rodziców (powiadomienie może odbyć się za pośrednictwem sekretariatu szkoły, do którego nauczyciel przekazuje pisemną informację),
  - b) powiadomić wychowawcę klasy i dyrekcję szkoły.

#### **IV. Procedura postępowania w przypadku kradzieży w szkole**

1. W przypadku zgłoszenia kradzieży działania podejmuje wychowawca wraz z pedagogiem szkolnym.
2. Ustalenie wartości przedmiotu kradzieży oraz wszystkich okoliczności zdarzenia.
3. Powiadomienie rodziców ucznia poszkodowanego o kradzieży i podjęciu działań wyjaśniających oraz przysługującym im prawie zgłoszenia zdarzenia na policji.
4. W przypadku ustalenia sprawcy powiadamia się jego rodziców oraz przeprowadza rozmowę z udziałem dyrektora szkoły, podczas której ustala się konsekwencje wobec sprawcy oraz formy zadośćuczynienia poszkodowanemu (w zależności od okoliczności w rozmowie może uczestniczyć przedstawiciel policji lub straży miejskiej).
5. W przypadku powtarzających się kradzieży powiadomienie Sądu Rodzinnego.

## **V. Procedura postępowania w przypadku zastraszania, wymuszania i wyłudzenia**

1. Jeżeli uczeń, rodzic, nauczyciel, zgłaszają problem wychowawca wspólnie z pedagogiem niezwłocznie badają sprawę, ponieważ w świetle prawa są to czyny karalne.
2. Ustalenie ofiary i sprawcy przemocy (diagnoza problemu).
3. Powiadomienie niezwłocznie dyrekcji szkoły.
4. Natychmiastowe powiadomienie rodziców osoby pokrzywdzonej oraz objęcie jej opieką w celu zapewnienia bezpieczeństwa. Udzielenie dziecku pomocy pedagogiczno – psychologicznej.
5. Sprawca zdarzenia, uczeń szkoły ponosi poważne konsekwencje czynu, i dodatkowo nakłada się na niego wykonanie pracy na rzecz klasy czy szkoły o charakterze związanym z rodzajem przejawianego zachowania lub prac społecznie użytecznych.
6. O sprawie wychowawca powiadamia rodziców sprawcy, z którymi nawiązuje kontakt w celu zmiany postawy dziecka. W rozmowie uczestniczy pedagog szkolny (w zależności od okoliczności w rozmowie może uczestniczyć przedstawiciel policji lub straży miejskiej).
7. W przypadku, gdy nie jest znany sprawca dyrektor szkoły zawiadamia policję.
8. W przypadku powtarzających się zachowań - powiadomienie Sądu Rodzinnego i policji.

## **VI. Procedura postępowania w przypadku przynoszenia przez ucznia i używania niebezpiecznych narzędzi: scyzoryki, noże, łańcuchy, szpikulce itp.**

1. Przedmiot taki należy natychmiast skonfiskować i zabezpieczyć.
2. Powiadomić za pośrednictwem wychowawcy rodziców.
3. Wychowawca przeprowadza rozmowę wyjaśniającą ze swoim podopiecznym i pierwszy tego typu incydent traktuje jako ostrzeżenie.
4. W wypadku powtórzenia się sytuacji powiadomienie pedagoga szkolnego, wezwanie do szkoły rodzica i nałożenie kary.
5. W sytuacji użycia takiego przedmiotu przeciwko osobie, a w konsekwencji naruszenia cielesności lub utraty zdrowia (wystąpienie obrażeń) zabezpieczamy od strony medycznej poszkodowanego (pielęgniarka lub nauczyciel) oraz udzielamy jej wsparcia i pomocy psychologicznej zaś dyrektor powiadamia rodziców poszkodowanego o zdarzeniu.
6. Izolujemy sprawcę, który składa wyjaśnienia.
7. Dyrektor szkoły powiadamia rodziców sprawcy i policję.
8. Niezwłocznie przez specjalistę ds. bhp sporządzany jest protokół zdarzenia.
9. Sprawca zdarzenia, uczeń szkoły ponosi poważne konsekwencje czynu, i nakłada się na niego dodatkowo wykonanie pracy na rzecz klasy czy szkoły o charakterze związanym z rodzajem przejawianego zachowania lub prac społecznie użytecznych.

## **VII. Procedura postępowania w przypadku używania przez ucznia telefonu komórkowego i własnych środków audiowizualnych (np. MP-3, aparaty foto) na zajęciach lekcyjnych**

1. Nakaz wyłączenia „aparatu”, powiadomienie o zdarzeniu wychowawcy ucznia.
2. W przypadku powtórzenia zachowania – zabranie „aparatu” i zdeponowanie go w sekretariacie szkoły (szkoła nie ponosi odpowiedzialności za ewentualne uszkodzenie urządzenia).
3. Powiadomienie rodziców, którzy odbierają „aparat” z sekretariatu szkoły.
4. W przypadku powtórzenia zdarzenia - nałożenie na sprawcę kary.

**W szkole ponadto, obowiązują procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją zawarte w Krajowym Programie Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości, przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 13 stycznia 2004r.**

## VIII. Procedura postępowania w przypadku usiłowania lub zamiaru samobójczego.

### 1. Kontakt, komunikacja i wsparcie:

Pracownik szkoły, który dowiedział się o zamiarze lub usiłowaniu samobójstwa ucznia natychmiast nawiązuje i podtrzymuje kontakt niewerbalny i werbalny z dzieckiem, następnie zawiadamia (np. za pośrednictwem innego ucznia lub telefonicznie dyrekcję szkoły).

### 2. Dyrektor szkoły zapewnia uczniowi bezpieczeństwo fizyczne poprzez:

- stałą obecność z uczniem osoby dorosłej,
- udzielenie (w razie potrzeby) pierwszej pomocy ,
- zawiadomienie rodziców ucznia, pogotowia ratunkowego lub policji,
- izolację ucznia od rówieśników.

### 3. Dyrektor szkoły ponadto:

- zawiadamia organ nadzoru pedagogicznego o zaistniałej sytuacji,
- przekazuje ucznia rodzicom i ewentualnie służbom ratunkowym z przygotowaną wcześniej informacją o możliwości pomocy specjalistycznej dla ucznia i jego rodziców.

### 4. Następnie dyrektor organizuje:

- powołuje Doraźny Zespół Kryzysowy do zdiagnozowania sytuacji i podejmowania działań interwencyjnych i współpracy międzyinstytucjonalnej,
- zespół nawiązuje współpracę z instytucjami, które mogą pomóc w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowej (Ośrodki Pomocy Społecznej, PCPR, inne),
- interwencję w środowisku rówieśniczym prowadzoną przez pedagoga i psychologa szkolnego lub psychologa MPPP albo inną osobę przeszkoloną w interwencji kryzysowej na terenie placówek oświatowych - w celu prewencji naśladownictwa i pomocy uczniom w odreagowaniu stresu,
- Spotkanie dla wychowawcy, nauczycieli uczących ucznia i Rady Pedagogicznej w celu:
  - poinformowania o zaistniałej sytuacji i jej przebiegu,
  - pomocy nauczycielom i pracownikom szkoły w odreagowaniu stresu psychicznego,
  - diagnozy sytuacji życiowej ucznia i formułowania sposobów pomocy uczniowi.

### 5. Dyrektor szkoły zapewnia monitoring i profilaktykę w celu:

\* *Wspierania ucznia po zamiarze lub usiłowaniu samobójstwa i jego rodziny poprzez:*

- pomoc w uzyskiwaniu przez ucznia i jego rodzinę wsparcia specjalistycznego (medycznego, psychologicznego),

- realizowania zaleceń zawartych we wskazaniach specjalistów opiekujących się dzieckiem.
- \* *Opracowania i wdrożenia na terenie szkoły zapobiegania samobójstwom uczniów poprzez:*
- rozpoznanie uczniów z zaburzeniami osobowości i zaproponowanie im pomocy psychologicznej,
  - nawiązanie bliższych kontaktów z młodymi ludźmi, rozmowy z nimi oraz staranie się, by ich zrozumieć i udzielić pomocy,
  - zmniejszanie ich negatywnych emocji wynikających ze stresu psychicznego,
  - zwracanie uwagi i uczenie się, jak w wypowiedziach i /lub w zmianie zachowania niewerbalnego rozpoznawać sygnały ostrzegające o samobójstwie,
  - pomaganie w nauce uczniom o mniejszych umiejętnościach,
  - zwracanie uwagi na przypadki wagarowania,
  - destygmatyzacja choroby psychicznej i eliminowanie używania alkoholu i narkotyków,
  - ograniczenie dostępu uczniów do środków umożliwiających popełnienie samobójstwa,
  - podjęcie działań w miejscu pracy nauczycieli i innych członków personelu szkoły, zmniejszających stres zawodowy.

## **IX. Procedury postępowania w przypadku śmierci samobójczej dokonanej na terenie szkoły i poza nią.**

1. Dyrektor szkoły niezwłocznie kontaktuje się w przypadku śmierci samobójczej dokonanej na terenie szkoły z:
  - służbami medycznymi,
  - rodzicami,
  - policją, prokuraturą,
  - organem nadzoru pedagogicznego i organem prowadzącym szkołę.
2. Dyrektor szkoły powiadamia rodziców o wydarzeniu. Organizuje i udziela pomocy służbom ratowniczym i policji w przypadku ich działań. Prosi o pomoc straż miejską (umożliwienie szkole prawidłowego funkcjonowania: oddzielenie szkoły od mediów i osób postronnych)
3. Wyznacza osobę odpowiedzialną do kontaktów z mediami.
4. Podejmuje decyzje o dalszej pracy szkoły w danym dniu.
5. Organizuje interwencję grupową dla uczniów i nauczycieli.
6. Dyrektor szkoły podejmuje następujące działania w sytuacji śmierci samobójczej poza szkołą:
  - powiadamia nadzór pedagogiczny i nadzór organu prowadzącego szkołę,
  - organizuje interwencję w środowisku rówieśniczym ucznia i nauczycieli.